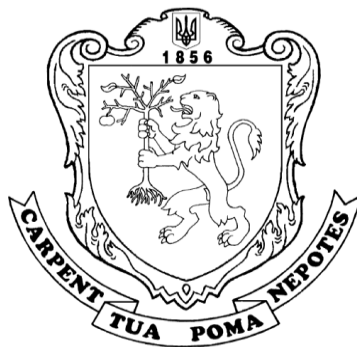

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет агротехнологій та екології
Кафедра екології

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Оцінка впливу на довкілля»

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за різними освітніми
програмами

Львів 2024

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, а саме опановують знання з оцінки впливу на довкілля.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з методологічними, нормативно-правовими та методичними засадами оцінки впливу на довкілля, особливостями її практичної реалізації в Україні та інших країнах, забезпечення формування навичок застосування еколого-правових норм у процедурі ОВД, оволодіння методикам організації, проведення оцінки впливу на довкілля і підготовки матеріалів з ОВД, вдосконалення системи знань в контексті превентивних природоохоронних заходів.

Сучасні екологічні реалії доводять збитковість провадження господарської діяльності як багатовекторної системи, де пріоритетними є економічні критерії та показники розвитку. Очевидною стала залежність зростання добробуту людей не лише від способів, масштабів та темпів освоєння природних ресурсів, але й від механізмів регулювання антропогенного навантаження на довкілля в межах планованих господарських об'єктів засобами екологічної оцінки планованої діяльності в процесі оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Оволодіння базовими знаннями ОВД є необхідною складовою реалізації діяльності в сфері управління довкіллям та інтеграції екологічної політики держави в інші галузеві політики, розуміння особливостей впровадження в Україні європейської моделі оцінки впливу на довкілля (ОВД). ОВД - це міжнародно визнаний інструмент превентивної екологічної політики, що є процедурним інструментом, який використовується під час ухвалення рішень щодо впливу планованих дій (конкретного проекту) на стан довкілля та здоров'я населення. Оволодіння базовими знаннями та навиками в сфері оцінки впливу на довкілля допомагатиме фахівцям у різних галузях ухвалювати екологічно правильні рішення з метою зменшення негативного впливу на довкілля чи запобігти значному впливу на нього. ОВД є практичними інструментами для реалізації Концепції сталого розвитку через урахування екологічних аспектів у процесах ухвалення рішень політичного, економічного й соціального характеру, що має на меті вчасно запобігти екологічно несталим варіантам розвитку та помилкам, що виникають під час планування через нехтування охороною довкілля й здоров'ям населення.

Обізнаність здобувачів вищої освіти з основними положеннями ОВД необхідна для їх становлення як висококваліфікованих спеціалістів, які б володіли багажем знань в галузі функціональних взаємозв'язків між господарською діяльністю людини і компонентами природних екосистем, вміли організувати екологічно безпечне виробництво.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Розділ 1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля. Процедура ОВД та СЕО.

Тема 1. Оцінка впливу на довкілля як інструмент попередження негативного впливу на навколишнє середовище. Загальні положення та поняття ОВД.

Тема 2. Процедура здійснення оцінки впливу на довкілля.

Тема 3. Процедури публічності та збирання інформації під час проведення ОВД. Громадське обговорення.

Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля.

Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля.

Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля.

Тема 7. Стратегічна екологічна оцінка Передумови виникнення процедури СЕО.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Оцінка впливу на довкілля»

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля. Процедура ОВД та СЕО.	
1.	Оцінка впливу на довкілля як інструмент попередження негативного впливу на навколишнє середовище. Загальні положення та поняття ОВД. Передумови виникнення ОВД. Нормативно-правові акти щодо процедури ОВД. Світовий та європейський досвід ОВД. Суб'єкти та об'єкти ОВД,
2.	Процедура здійснення оцінки впливу на довкілля. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля
3.	Процедури публічності та збирання інформації під час проведення ОВД. Громадське обговорення. Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає ОВД. Визначення альтернатив планованої діяльності. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення.
4.	Звіт з оцінки впливу на довкілля. Структура Звіту. Екологічний моніторинг у процедурі ОВД. Громадське обговорення. Звіт з ОВД. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське обговорення.

5	Висновок з оцінки впливу на довкілля. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля в рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з ОВД або відмови у видачі висновку.
6.	Завершальна стадія процедури ОВД. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Післяпроектний моніторинг.
7.	Стратегічна екологічна оцінка(СЕО). Передумови виникнення процедури СЕО. Передумови виникнення процедури СЕО. Замовники СЕО. Порядок реалізації СЕО. Громадське обговорення в процедурі СЕО. «Генеральний» звіт про СЕО. Післяпроектний моніторинг

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«Оцінка впливу на довкілля»**

№ Теми	Назва теми
1	Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля
2	Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.
3	Загальна характеристика інформаційної бази екологічної оцінки. Екологічні показники та їх інформативність
3,4	Підготовка та подання повідомлення про ОВД
4,5	Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД. Звіт з ОВД
3,4,5	Громадське обговорення в процедурі ОВД
5	Структура висновку з ОВД. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності.
6	Ознайомлення з процедурою оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку.
6	Формулювання умов та процедура здійснення післяпроектного моніторингу
7	Системи екологічної оцінки. СЕО документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми
1	Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення
2	Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД
3	Переваги проходження етапу скоупінгу
4	Обсяги досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки
5	Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності
6	Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв'язування задач і прикладів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести

3. Практична перевірка – аналіз виконаних робіт, рішення професійних завдань з оцінки впливу об'єктів на стан довкілля.

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах, розгляд певної теми, проведення певних розрахунків, аналіз отриманих результатів, дискусія.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, використовують методичні

матеріали, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти за окремими темами.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. 152 с.
2. Алексеєва Є. Оцінка впливу на довкілля: Міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи Київ 2018. 141 с. (електронне видання).
3. DIRECTIVE 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdf.
4. Алексеєва Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді . Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2019. 24 с.

5. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2019. 128 с. 8
6. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text

Допоміжна

1. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 36 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_OVD_posibnuk_Net.pdf
2. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. 96 с.
3. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко]— Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 28 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_CEO_posibnuk_Net.pdf
4. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник) / Є. Алексєєва, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, С. Шутяк Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 72 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/EPL_Uchast_putannya_dovkilliya.pdf
5. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля
<https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm> .
6. Андрусевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми по-європейськи. РАЦ «Суспільство і довкілля». 2011. Режим доступу: <http://www.rac.org.ua/uploads/content/181/files/ocinkavplivunadovkilljavukrajini.pdf>

Законодавство

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059- VIII
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> 11
2. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія 17 «Манускрипт»» Львів, 2018. 60 с.
http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/11/Komentar_do_zakony_OVD_netversia.pdf
3. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>
4. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на

довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» 7

5. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»

6. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.

7. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Журнал, Протокол від 13.12.2017 № 989

8. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік, Форма типового документа, Повідомлення, Оголошення, Звіт, Висновок від 13.12.2017 № 1026

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси, книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, наукових, науково-технічних та інших бібліотек України.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.